

OSSCHAERT

1.

Ik keek onrustig naar het bord dat zich eenzaam op het houten tafelblad bevond. Een kaars stond in het midden van de tafel en verlichtte flauw onze gezichten.

Eigenlijk hadden we al in bed moeten liggen, dacht ik. We gingen altijd slapen als het donker werd. Dan kon de stoof uitdoven en werd de kaars gespaard. Maar nu had ma liever dat we in het schemerduister bleven zitten. Zelfs de dure kaars moest blijven branden. Iedereen zweeg. De stoel van pa bleef leeg. Soms durfde pa nog in het café blijven hangen, maar nu was het bijna nacht. Zolang was hij nog nooit weggebleven.

Opeens graaide ma de lepel en de vork beet en gooide die nijdig in de tafellade. Iedereen rond de tafel schrok van het geluid. Ma duwde haar stoel achteruit en liep als een kip zonder kop naar de waterpomp en weer terug.

‘Hij is vast weer in het café blijven zitten’, gromde ze. Haar gezicht stond kwaad, maar haar vingers friemelden nerveus door elkaar.

‘Misschien moest pa langer werken?’ probeerde Lies voorzichtig.

Ik keek mijn zusje hoofdschuddend aan. Ze is nog naïef, dacht ik, maar ze is dan ook nog maar tien jaar.

‘Wat kan hij in het donker nog uitrichten?’ De stem van ma smeekte om een antwoord dat haar kon geruststellen.

‘Misschien kalft er een koe bij de boer en moet hij helpen’, zocht Hendrik naar een verklaring.

Lies keek Hendrik bewonderend aan. Hendrik was al twaalf, hij kon het weten. Volgend jaar zou hij met mij elke ochtend om vijf uur naar de steenbakkerij vertrekken om daar kleiklompen weg te dragen. Ik schudde zachtjes mijn hoofd. Hendrik leek nog zo klein en teer, ik kon me niet inbeelden dat hij tussen dat ruwe werkvolk zo’n zwaar werk zou uitvoeren. Misschien was het omdat ik zelf heel sterk was, dat ik Hendrik nog te zwak vond. De stoof was bijna uitgedoofd en ik zag dat hij soms rilde. Ik had mijn hemdsmouwen opgerold omdat de kou van me afgleed.

‘Zal ik pa gaan zoeken?’ stelde ik voor. ‘Dan kan ik meteen mijn stroppen controleren.’

‘Ben je niet bang om alleen in de bossen te lopen?’ vroeg Lies. Ze keek me met een eerbiedige blik aan. ‘Ben je niet bang voor de spoken, voor de boswachter, voor de champetter?’

‘Ik ben nooit bang’, pochte ik om nog wat meer indruk op haar te maken. Ik plooide mijn arm om mijn spieren te laten zwellen. In de steenbakkerij had ik eens gewed dat ik op mijn eentje volgeladen spoorwagentje kon trekken. Mijn werkmakkers hadden me uitgelachen omdat ze dachten dat niemand een vol wagentje kon laten bewegen. Ik had het paard uitgespannen en de riemen rond mijn schouders gehangen. Elke spier in mijn lijf leek te scheuren, maar ik won de weddenschap. En ik had gezien dat Joanna me met bewonderende ogen aankeek. Misschien vond ik dat belangrijker dan de weddenschap.

‘Zal ik pa gaan zoeken?’ herhaalde ik nog eens omdat ma niet antwoordde.

‘Ik heb liever dat je hier blijft’, zei ma. Met een zucht liet ze zich weer op de stoel zakken.

De vlam van de kaars raakte bijna het hout van de tafel. Nog steeds zaten we allemaal rond de tafel, nog steeds was de stoel van pa leeg.

‘Lies en Hendrik naar bed’, zei ma.

Lies keek Hendrik aan.

‘Ik zal niet kunnen slapen’, zei ze en Hendrik knikte. Slapen was vast het laatste waar ze aan dachten. Alleen als pa terug thuis was, alleen als alles terug gewoon was, zouden ze kunnen slapen.

Opeens richtte ma haar hoofd op en ze spitste haar oren. Het doffe ploffen van paardenhoeven op het harde zand van onze straat, het piepen van slecht gesmeerde wielassen. Iedereen hield de adem in alsof ze allemaal aanvoelden dat er iets bijzonders met de wagen was.

Het geratel van de ijzeren wielen verstomde voor onze deur.

‘Er is vast iets met pa’, zei ma ongerust terwijl ze als verlamd op haar stoel bleef zitten.

Ik sprong op en trok de deur open. De kar van Jacob stond voor ons huis. Zijn paard schraapte ongeduldig met een poot in het zand.

‘Dag Joris’, zei Jacob somber terwijl hij over de flank van het paard wreef. Zijn ogen bleven ergens boven mijn schouder gericht alsof hij me niet durfde aankijken. ‘Ik heb slecht nieuws, jongen.’

Jan, de zoon van Jacob, stond achter de kar en hij schudde ongelovig zijn hoofd toen zijn blik me raakte. Hij klemde een pet in zijn hand. Zonder woorden trok hij het zeildoek een eindje opzij en een bijna wit gezicht werd zichtbaar.

‘Pa?’ vroeg ik enkel hoewel ik het antwoord al kende.

Jacob knikte. ‘Ik vond hem aan de wegel bij de vaart. Ik zag meteen dat hij dood was. Toen ben ik naar huis gelopen om Jan te halen. Samen hebben we je vader in de kar gelegd.’

‘Hoe kan dat nu!’ riep ma wanhopig uit en ze vloog naar het lijk. Alsof ze bang was om hem vast te grijpen, liet ze een vinger over pa’s voorhoofd en zijn slapen glijden. Opeens sloeg ze verschrikt haar hand voor haar mond alsof ze haar ogen niet kon geloven en ze maakte een kruisteken.

‘Hoe is hij gestorven?’ vroeg ze beverig.

‘Ik ben geen dokter’, zei Jacob. ‘Ik heb hem zo gevonden.’

Terwijl Lies en Hendrik geslagen vanop een afstand bleven toekijken, schoof ik naar mijn moeder en ik legde troostend mijn hand op haar schouder. Toen begreep ik waarom ma vroeg hoe pa gestorven was.

Pa’s dode ogen leken bijna uit hun kassen te puilen en zijn pupillen waren gezwollen. Zijn mond stond opengesperd alsof hij in doodsangst had geschreeuwd toen hij stierf. Het omgeslagen zeildoek liet ook zijn linkerhand bloot. De vingers waren als een klauw, alsof ze iemand wilden stoppen of bij de keel wilden grijpen.

‘Ik heb nog nooit zoiets gezien’, zei Jacob terwijl hij zijn hoofd vol ongeloof schudde. ‘Je zou bijna denken dat hij vlak voor zijn dood de duivel heeft gezien.’

Een tijdlang bleven we verdrietig en verward bij de wagen staan. Ma had haar handen voor haar gezicht geslagen en ik voelde de tranen in mijn ogen prikken.

‘Zullen we hem naar binnen dragen, Jan?’ stelde Jacob voor.

Zijn vraag leek ma wakker te schudden.

‘Ik zal je tonen waar ons bed is’, zei ze. Alsof ze toen pas beseftte wat er gebeurd was, snikte ze het uit.

‘Misschien kun je straks de dokter halen’, stelde Jacob voor terwijl hij pa onder de oksels nam.

De ochtend was killig en de noordenwind stuwde donkere, grijze wolken door de lucht.

Samen met Jacob liep ik over de wegel langs de vaart.

‘Zijn hart heeft het begeven, heeft de dokter gezegd.’

Jacob lurkte aan zijn pijp en blies de rook met getuite lippen voor zich uit.

‘En vertelde hij ook waarom zijn hart stopte met pompen?’

Ik begreep meteen wat Jacob bedoelde.

‘Nee. Toen ik hem vroeg of hij niet vond dat pa’s gezicht erg verkrampd leek, zei hij enkel dat het nog gebeurt dat sommige gezichten er na een pijnlijke doodsstrijd verwrongen uitzien.’

‘Toch...’ Jacob tikte nadenkend met de pijpsteel tegen zijn tanden. ‘Toch heb ik nog nooit zo’n lijk gezien. Alsof hij net de duivel had gezien.’

We liepen verder. Aan onze linkerkant stroomde het water van de vaart langzaam in de richting van Klein-Sinaai.

‘Op die plek vond ik je pa’, zei Jacob en hij wees met zijn pijp een tiental meter voor zich uit. ‘Er was een beetje maanlicht. Eerst dacht ik dat het een baal stro was die misschien van een kar was gevallen, maar toen ik verder liep...’. Nu wees Jacob naar een plek voor zijn voeten. ‘Hier was het.’

Ik haalde diep adem door mijn neus. Ik was al honderden keer langs deze veldwegel gelopen. Eenden dobberden rustig op het water en de andere kant van de wegel werd door braambessenstruiken afgezoomd. Achter de struiken lagen bossen. Opeens kneep ik mijn ogen tot spleetjes. Terwijl ik met mijn handen de doornen van me afhield drong ik een eindje door de braambessenstruiken. Op schouderhoogte maakte ik voorzichtig een plukje haar van de takken los.

‘Heb je dit al ooit gezien, Jacob?’

Jacob hield zijn hand omhoog en ik legde voorzichtig de haren in zijn handpalm. Met zijn pijp in zijn mondhoek geklemd, bestudeerde de boer de haren.

‘Zeker niet van een paard, zeker niet van een koe’, mompelde hij in zichzelf. ‘Misschien een hond?’ gokte hij aarzelend.

Ik richtte mijn vinger naar de struik waar ik de pluk haar had gevonden.

‘Een hond die anderhalve meter hoog is?’ vroeg ik hoofdschuddend.

‘Dan weet ik het ook niet’, zei Jacob. Ongelovig bleef hij naar de klad haar kijken. ‘Maar waarom zouden die haren iets met je vader te maken hebben?’

‘Geen idee’, zei ik. ‘Ik zag die haren toevallig in de struiken hangen en toen vroeg ik me af hoe die daar konden geraakt zijn.’

Jacob nam de pijp uit zijn mond en bleef naar de doornstruiken staren alsof het antwoord meteen zou opduiken. ‘Er is wellicht een heel eenvoudige uitleg. Maar ik denk dat je beter eens naar het klooster gaat en vraagt of broeder Andreas je kan helpen.’

‘Broeder Andreas?’

‘Ik ontmoet hem soms als ik spek en hesp aan het klooster leven. Hij heeft zowat de hele kloosterbibliotheek uitgelezen. Als er iemand weet van welk dier die haren zijn dan is het broeder Andreas.’

2.

Alsof er vuil aan zijn vingers kleefde, streek broeder Andreas met zijn handen over zijn bruine pij. Jacob had me verteld dat hij al in de zeventig was, maar hij leek me een stuk jonger. Zijn gezicht straalde rust en verstand uit. Hij boog zich over de haren die op de tafel lagen.

In de bezoekerskamer van het klooster stonden vier stoelen rond een oude tafel. Een grote kast verborg een muur en aan de overkant hing een kruisbeeld aan de witte muur. Ik zat tegenover broeder Andreas en wachtte benieuwd naar zijn mening.

‘Een wolf. De haren zijn van een wolf’, zei de broeder. Er was geen twijfel in zijn stem. Met een vinger veegde hij de haren bij elkaar.

‘Een wolf?’ Het ongeloof stond wellicht op mijn gezicht geschilderd want hij grinnikte begrijpend. ‘Ik vond de haren op schouderhoogte. Zo groot is toch geen enkele wolf. Trouwens, in deze streek leven helemaal geen wolven.’

Broeder Andreas glimlachte toegeeflijk alsof ik een naïeve kleuter was.

‘Ik zeg toch niet dat er een wolf rondliep.’

Mijn mond viel open.

‘Maar je zei dat...’

De opgestoken hand van de broeder deed me zwijgen.

‘De haren zijn van een wolf, maar dat betekent niet dat er een wolf in de struiken zat.’

Wat betekent dat nu? vloog het door mijn hoofd. Ik begreep er niks van.

Broeder Andreas glimlachte toegeeflijk toen hij mijn beteuterde gezicht zag.

‘Osschaert’, zei hij enkel.

‘Osschaert?’ Ik kende de naam niet, maar op de een of andere manier deed het een koude rilling over mijn rug lopen.

De broeder legde zijn handen op tafel en leunde achterover. ‘Een geest die ’s nachts soms mensen overvalt. Hij springt dan in hun nek en dan moeten ze hem verder dragen. Soms draagt hij zware kettingen en de mensen zwijmelen verder tot ze uiteindelijk aan een kapelletje of een kruispunt geraken. Dan laat hij hen los want Osschaert is bang voor een kruis of een Onze Lieve Vrouwenbeeld.’

‘En denk je dat mijn vader...’ Ik kon de zin niet over mijn lippen krijgen.

‘Ik denk het wel’, zei broeder Andreas. Hij keek me toegeeflijk aan. ‘Durfde je vader wel eens dronken zijn?’

Ik voelde dat het bloed naar mijn hoofd steeg. ‘Soms’, zei ik bijna onhoorbaar.

‘Osschaert heeft het dikwijls gemunt op mensen die gedronken hebben.’ Hij glimlachte. ‘Nuchtere mensen lopen meestal niet ’s nachts langs godverlaten wegels.’ Meteen werd hij weer ernstig. ‘Maar de plotse dood van jouw vader, de doodsangst op zijn gezicht, de wolven haren op de plaats waar hij stierf... Het is echt iets voor Osschaert. Osschaert doodt niet, maar wellicht heeft je vader zijn hart het begeven van schrik.’ Hij vouwde zijn vingers en prevelde een gebed.

Onder de tafel balde ik mijn vuisten en ik voelde hoe het verdriet en de woede mijn maag deden samenkrimpen. ‘Osschaert moet boeten voor wat hij mijn vader en ons heeft aangedaan’, gromde ik woedend.

Broeder Andreas trok zijn wenkbrauwen op. ‘Osschaert aanpakken? Je durft wel, jongen. Osschaert kun je niet zomaar een pak slaag geven. Hij is een instrument van de duivel.’ Mijn woede ebde weg en ik keek de broeder hulpeloos aan. ‘Is er dan echt niks wat ik kan doen? Was Osschaert niet op de rug van mijn vader gesprongen, dan had hij nog geleefd. Dan was mijn moeder geen weduwe, dan hadden we nog een vader. Dat kan toch niet ongestraft blijven?’

Broeder Andreas knikte alsof hij mijn reactie had verwacht. Een beetje moeizaam kwam hij overeind en liep naar de kast. Onder zijn pij hing een sleutel aan een kettinkje. Achter de deuren stonden rijen oude, zware boeken met leren ruggen.

‘Niet alle boeken staan in de kloosterbibliotheek’, verduidelijkte hij. ‘Bijzondere exemplaren bewaren we in deze kast.’

Zonder aarzelen nam hij een boek, liep terug naar de tafel en sloeg het open. Zijn vingers bladerden door het boek tot hij ergens halverwege het boek liet openliggen. Alsof hij reeds wist wat er in de tekst stond, knikte hij telkens met hoofd terwijl zijn ogen over de regels gleden.

‘Soms is Osschaert een mens die door de duivel wordt bezeten. Overdag is hij iemand zoals jij en ik, maar ’s nachts roept de duivel hem. Dan trekt hij een beestenvet aan om de mensen de stuipen op het lijf te jagen.’

Ik boog me naar de broeder. ‘En wat kan ik doen?’ vroeg ik ademloos.

De vinger van broeder Andreas schoof over het blad en bleef op een regel liggen. ‘Osschaert kan je gebuur zijn of een collega in de steenbakkerij, je merkt het niet aan hem. Je moet zijn dierenhuid vinden en die verbranden. Maar hij mag niet in de buurt zijn want dan wordt hij razend.’ Zijn vinger gleed verder over het blad. ‘Als het lukt om zijn huid te vinden, moet je die meteen verbranden. Zelfs als Osschaert niet in de buurt is, zal hij opeens naast je staan. Hij wordt gek van de pijn alsof hij zelf wordt verbrand en niet de dierenhuid. Hij zal zelfs met

zijn blote handen de huid uit het vuur willen trekken. Maar als de huid verbrand is, dan wordt hij weer een gewoon mens.'

Opeens trok hij een zorgelijk gezicht en hij tuitte zijn lippen. 'Osschaert kan ook iemand zijn waarin de duivel leeft.' Hij zocht haastig verder in het boek. 'Die kun je maar op een manier uitschakelen. Dan moet je...'

3.

De bel klonk over de steenbakkerij.

'Tijd op te stoppen!' riep Jan. Meteen liet hij de steenvormen in de steek. Hij sloeg me op de schouder. 'Ga je mee?' Zonder op een antwoord te wachten nam hij de handdoek waarin hij zijn boterhammen bewaarde van een schap en stak die in zijn zak.

Ik raapte nog enkele blokken klei van de grond en legde ze op een spoorwagentje dat naar de droogloodsen reed om af te koelen.

Meteen daarna volgde ik de anderen naar de uitgang.

'Hoi, Joris.' Joanna glimlachte haar tanden bloot terwijl ze schijnbaar toevallig met mij naar de uitgang liep.

Ik lachte en gaf haar een vlugge kus. We waren al een paar maanden samen en ik kon me echt gelukkig voelen als ik haar zag.

'Lies?' mompelde ik opeens verbaasd toen ik mijn zusje aan de uitgang zag. Jan stond bij haar en hij streekde even haar hoofd. Het gezicht van Lies betrok een beetje want ik besepte dat Jan haar telkens aan die avond deed denken. Het was nu al drie maanden geleden, maar de pijn leefde nog steeds bij elk van ons.

Jan keek over zijn schouder.

'Hei, Joris, je zusje komt je ophalen!' riep hij in mijn richting.

Lies keek me nu ook aan en het leek alsof ze een beetje jaloers was toen ze Joanna naast me zag.

'Dag, Lies.' Joanna tikte met een vinger tegen Lies' wang alsof ze nog een kind was.

'Dag', zei Lies kort.

Joanna blikte me niet-begrijpend aan.

'Heb je je tong verloren?' vroeg ik nijdig omdat ze vervelend deed tegen Joanna.

'Ik moet je iets tonen', zei ze.

Joanna haalde haar schouders op. 'Kleine meisjes', lachte ze toegeeflijk. 'Tot morgen, Joris.'

‘Tot morgen.’ Ik was liever met Joanna meegegaan, maar het gezicht van Lies stond zo ernstig dat ik het niet over mijn hart kon krijgen om haar zomaar achter te laten.

‘Tot morgen’, zei ik. Joanna giechelde toen ik een tikje tegen haar achterwerk gaf.

‘Ik heb een dierenhuid gevonden’, zei Lies toen Joanna een eind weg was.

‘Hoe kom jij...’

‘Ik speelde deze middag met Marie verstoppertje in de bossen bij de vaart.’

Ik knikte. Marie was het zusje van Jan en de boerderij van Jacob lag op een boogscheut van de vaart.

‘Ik was in een boom geklommen zodat ze me zeker niet kon vinden en toen ik me tussen de bladeren op een tak wilde neerzitten...’ Lies vormde met haar handen een grote cirkel. ‘Uit een boomholte hing het stukje van een dierenenvel.’ Ze kroop wat dichtertegen aan. ‘Vast een wolvenhuid’, zei ze huiverig. ‘Opeens werd ik bang. Snel liet ik me naar beneden zakken en ik rende naar de steenbakkerij om het jou te vertellen.’ Ze hield haar hoofd een beetje schuin en keek me afwachtend aan.

‘Wat ga je nu doen?’ vroeg ze met een mengeling van schrik en sensatie in haar stem.

Met een korte snok haalde ik de dierenhuid uit de holte. Ik liet me uit de boom zakken.

‘Is het een wolvenhuid?’ vroeg Lies huiverig.

Dit is niks voor kleine meisjes, dacht ik. Maar ik had haar nodig om me de boom aan te wijzen.

Met twee vingers sleepte ik het vel achter me aan.

Hij zal opeens naast je staan, de woorden van broeder Andreas bonkten in mijn hoofd. Mijn klompen gingen steeds vlugger in de richting van ons huis zodat Lies het moeilijk had om me te volgen. Steeds weer keek ik over mijn schouder om te zien of de Osschaert me niet volgde. Mijn hart klopte alsof het uit mijn borst wilde springen.

Ik gooide de deur open.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg ma met een afkeurende toon in haar stem. ‘Kan het niet wat rustiger?’

Toen zag ze de huid die ik achter me aansleepte. Omdat ik thuis over mijn bezoek aan broeder Andreas had verteld, begreep ma het meteen. Ze nam de pook en tilde het deksel van de stoof.

‘De huid geraakt nooit door de opening’, riep ik in paniek.

De ogen van ma schoten van de huid naar de roodgloeiende kolen.

‘Toch wel.’ Ze legde het deksel naast de stoof en greep de huid beet. Ik huiverde toen ze met beide handen de rand van de huid nam en die oprolde.

‘Zo lukt het’, zei ze terwijl ze de opgerolde huid door de opening van de stoof liet zakken.

Enkele seconden gebeurde er niks, maar opeens schroeyden vlammetjes de haren en ma duwde de rol verder in de stoof. De vlammen beten zich in de huid en opeens laaide het vuur op. Een stinkende walm vulde de kamer.

‘Niet doen!’ Buiten klonk een ijzige gil.

‘Jan’, mompelde ik ongelovig toen ik omkeek.

Iedereen was zo door het vuur gefascineerd dat niemand had gemerkt dat de Jan tussen ons stond. Hij brulde en hij kromp in elkaar alsof niet de huid, maar hij zelf in brand stond. Het zweet lekte van zijn gezicht. Hoewel hij kronkelde van de pijn, vloog hij naar ma om haar tegen te houden. Hij greep een stukje van de brandende huid dat nog net uit de stoof stak. Het vuur lekte aan zijn handen. Hij schreeuwde het uit, maar toch liet hij niet los. Het ging allemaal razendsnel en heel even had ik als verlamd toegekeken. Toen sprong ik naar hem toe, sloeg mijn armen om zijn middel en ik beet op mijn tanden om hem van de stoof weg te trekken. Maar Jan ging als een razende tekeer. Zonder de brandende huid los te laten schopte hij om zich heen.

‘Ik kan hem bijna niet meer tegenhouden!’ schreeuwde ik. ‘Sla met de pook op zijn handen!’

Ma schudde haar hoofd alsof ze niet kon geloven wat ze zag. Dan greep ze de ijzeren pook en sloeg op Jans vingers. Hij krijste het uit, maar nog gaf hij het niet op. Toen greep ma met haar beide handen de pook vast en liet die op Jans handen terechtkomen. Ik hoorde zijn vingers knakken. Hij snikte van de pijn en even liet hij de wolvenhuid los. Snel duwde ma met de pook de huid in de stoof.

Plotseling hield Jan op met spartelen en hij leek rustiger te worden. Samen keken we in de stoof. Gelaten zag Jan hoe de huid in een smeulende prop was veranderd. Het was alsof al zijn weerstand was gebroken. Hij hijgde en keek naar zijn gehavende handen alsof hij niet kon begrijpen wat er was gebeurd. Uitgeput liet Jan zich op een stoel vallen.

‘Opgelucht! Ik voel me zo opgelucht’, zei hij vermoeid. ‘Het lijkt alsof er een enorm gewicht van mijn schouders is gevallen.’

Ma nam zijn polsen en keek naar zijn handen. ‘Dat ziet er niet goed uit. Kom mee. Houd je handen onder het koude water.’ Ze sleepte hem mee naar de pomp en liet het water over zijn handen gutschen.

Ik keek hem bedroefd aan. ‘Ik weet van broeder Andreas dat je het zelf niet kon verhelpen. Dat de duivel je stuurde.’ Ik slikte want ik wist het zelf niet meer. ‘Je was... nee, je bent nog steeds mijn vriend. Maar ik zal je nooit kunnen vergeven wat je met pa hebt gedaan.’

Terwijl het koude water over zijn handen viel, leek Jan uit een slaap te ontwaken. Zijn ogen stonden somber. ‘Jouw vader? Ik was het echt niet. Ik was die avond gewoon thuis.’

‘Thuis?’ gromde ik ongelovig. ‘Je liegt. En de wolvenharen die ik vond?’

Zijn gezicht was oprecht terwijl hij me aankeek.

‘Ik was thuis’, herhaalde hij. ‘Vraag het aan mijn moeder of aan Marie. Ik ben die avond niet eens buiten geweest.’

Ik keek lang in Jans ogen en hoewel ik twijfelde, besepte ik dat hij niet loog.

‘Wie was het dan wel?’ vroeg ik me hardop af. Honderden vragen bestormden mijn hoofd.

Ik moet broeder Andreas vragen wat ik moet doen, besliste ik in stilte.

Een ijzige wind beet aan mijn oren en ik probeerde ze met mijn handen te beschutten. Ik stond stil en rilde. In het donker glinsterde het water van de vaart. Ik stampte met mijn voeten op grond om ze wat op te warmen en sloeg mijn armen enkele keren rond me heen.

Al drie weken liep ik elke avond de weg af die mijn vader die avond had gevolgd. Telkens op hetzelfde uur.

‘Het wordt weer niks’, mompelde ik. ‘Misschien bestaat de échte Osschaert niet eens en is mijn vader op een natuurlijke manier gestorven. Jan kan het niet zijn, want zijn moeder en Marie hebben op het kruisbeeld gezworen dat hij die avond bij hen was.’

Ik zuchtte nog eens en ik besloot om maar terug naar huis te gaan. Morgen nog een keer, nam ik me voor en daarna hoeft het niet meer.

Opeens zag ik twee lichtjes. Ik verstijfde. In een reflex wilde ik me omdraaien en vluchten. Maar toen dacht ik aan mijn vader en ik hoorde mijn tanden over elkaar knarsen. Voorzichtig liep ik verder. Een kat zat op een boomtak die over de braamstruiken hing. Ik kwam dichterbij en ik hoorde de kat lachen als een mens. En weer zag ik de lippen van broeder Andreas voor me: de échte Osschaert kan van gedaante veranderen. Een stier met ijzeren kettingen, een ezel, een konijn...

Dat beest zit te hoog, besepte ik. Met mijn voet schoof ik over de grond tot ik een steen raakte. Snel raapte ik de steen op en gooide die met al mijn kracht naar de kat. De steen sloeg haar linkeroog weg. Er kwam bloed uit de lege oogholte. De kat lachte spottend alsof het allemaal niks te betekenen had. Haar overgebleven oog schitterde dubbel zo fel. Soepel sprong de kat van de tak en ze verdween tussen de bomen.

Het is hopeloos om naar dat beest op zoek te gaan, begreep ik. Toch tilde ik nog een paar struiken op en liep dan verder. Opeens klonk er een ijselijke schreeuw en mijn bloed leek stil te staan. Een zware gedaante plofte op mijn rug.

De kat, dacht ik eerst, maar ik zag een paar behaarde armen om mijn schouders. Armen van iemand in een wolvenvel. Ik voelde dat zijn adem mijn wangen verschroefde en een afschuwelijke stank sloeg in mijn neus. Het leek de geur van een kadaver dat tijdens een hete zomer dagenlang in de zon had gerot.

Ik wilde mijn hoofd een beetje omdraaien, maar Osschaert duwde zijn klauwen in mijn wangen en dwong me zo om recht voor me uit te kijken. In paniek wilde ik weggrennen, maar hij leek zo zwaar als een olifant. Ik geraakte bijna niet vooruit. Ondanks de koude gutste het zweet van mijn gezicht.

Met zijn enorme gewicht op mijn rug strompelde ik verder terwijl ik het gerammel van een ketting hoorde.

Als je je armen kruist, weegt hij maar zoveel als een gewone mens, had broeder Andreas gezegd.

Hoewel ik door zijn gewicht bijna op mijn knieën zakte, probeerde ik beetje bij beetje een hand onder zijn wurgende arm te weg te trekken.

Eindelijk, dacht ik toen mijn hand losraakte. Vlug legde ik mijn pols over mijn andere pols zodat ze een kruis vormden. Zijn schreeuw verdoofde me, maar hij leek opeens veel minder te wegen.

Anders zou ik zelfs iemand gemakkelijk rond het dorp kunnen dragen, maar ik was intussen zo afgemat dat ik wankelde. Ik voelde hoe zijn harige hand mijn pols wilde wegtrekken.

Nu, ging het door mijn hoofd. Ik rukte mijn hand los en trok het vleesmes dat ik in mijn jaszak had gestopt. Met een slag van mijn lenden draaide ik me half om en stak het mes midden in zijn voorhoofd. Kleverig bloed spoot over mijn hoofd, in mijn hals en ik draaide misselijk mijn gezicht weg.

Hij huilde als een wolf en opeens voelde ik Osschaert van me afglijden. Ik sprong van hem weg en draaide me om. Het vleesmes stak tot het handvat in zijn voorhoofd.

Er is maar een plaats waar hij kwetsbaar is, had broeder Andreas gezegd. Het plekje in het midden van zijn voorhoofd, waar het doopselwater hem werd toegediend. Daar heeft hij geen duivelshuid, daar alleen is hij nog als een mens.

Zijn gezicht glom onder het bloed. Zijn mond stond halfopen en ik rilde toen ik zijn groene tanden zag. Opeens schreeuwde ik het uit en ik trok vertwijfeld aan mijn haar.

‘Dat kan niet’, mompelde ik terwijl ik achteruit deinsde.

Voor mijn ogen rotte het lichaam van Osschaert weg. De stank die me tegemoet sloeg was afschuwelijk. Mieren krioelden in de lege hoogholte en witte maden kropen uit zijn neus en zijn mond.

Ik vluchtte weg.